

РЕШЕНИЕ

18 «декабрь» 2020 г.

КАРАР

№12

**Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Югары Субаш авыл
жирлегендә муниципаль хезмәт турында нигезләмәне раслау хакында**

«Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль закон, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» Татарстан Республикасы Законы нигезендә, шулай ук Россия Федерациясе Генераль прокурорының «Прокуратура органнарының хокук чыгару эшчәнлегендә һәм дәүләт хакимиятендә закон чыгару (вәкилләккә) һәм башкарма органнары һәм жирле үзидарә органнары белән хезмәттәшлекне яхшырту турында» боерыгы белән Балтач районы прокуратурасының хокукый инициативасын өйрәнәп, Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы «Югары Субаш авыл жирлегендә» муниципаль берәмлегендә Уставы нигезендә Югары Субаш авыл жирлегендә Совети карар бирде:

1. Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Югары Субаш авыл жирлегендә муниципаль хезмәт турында нигезләмәне кушымта нигезендә расларга.

2. Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Югары Субаш авыл жирлегендә 2013 елның 15 ноябрь 79 номерлы карары «Положениесен раслау турында» (24.03.2014 ел, №92, 21.06.2017 ел, №55, 30.09.2019- № 114, 29.05.2020 ел, № 139) үз көчен югалткан дип танырга.

3. Әлегә карарны «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталы» интернет-ресурсында бастырырга һәм Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре порталы составында Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районының рәсми сайтында (baltasi.tatarstan.ru) һәм жирлекнең махсус мәгълүмат стендларында урнаштырылганлы белән халыкка житкерергә.

4. Әлегә карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемә алам.

Балтач муниципаль районы
Югары Субаш авыл жирлегендә хезмәт башлыгы

Р.Б.Вафин

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БАЛТАЧ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ЮГАРЫ СУБАШ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕНДӘ МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТ ТУРЫНДА НИГЕЗЛӘМӘ

1 бүлек. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1 статья. Әлеге Нигезләмәнен жайга салу предметы

1. Әлеге Нигезләмә Балтач муниципаль районы Югары Субаш авыл жирлегендә муниципаль хезмәтне оештыру өлкәсендәге мөнәсәбәтләрне жайга сала, шулай ук федераль, республика законнары нигезендә муниципаль хезмәткәрләрнең муниципаль хезмәт үтү шартларын һәм Балтач муниципаль районы Югары Субаш авыл жирлегендә муниципаль хезмәткәрләрнең хокукый хәлен (статусын) билгели.

2. Әлеге Нигезләмә белән жирле үзидарә депутатларының, сайланулы органнары әгъзаларының, жирле үзидарә сайланулы вазыйфаи затларының, авыл жирлегендә даими нигездә эшләүче һәм юридик затлар булучы сайлау комиссияләренә (алга таба – муниципаль берәмлекләрнең сайлау комиссияләре) хәлиткеч тавыш хокукына ия әгъзаларының статусын билгеләми, чөнки күрсәтелгән затлар (алга таба – муниципаль вазыйфаларны биләүче затлар) муниципаль хезмәткәрләр булып тормый.

2 статья. Муниципаль хезмәт

Муниципаль хезмәт – гражданнарның хезмәт шартнамәсе (контракты) төзү юлы белән биләнә торган муниципаль хезмәт вазыйфаларында даими нигездә башкарылуы профессиональ эшчәнлек.

2. Муниципаль берәмлек муниципаль хезмәткәр өчен эшкә яллаучы булып тора, аның исеменнән эшкә яллаучы вәкаләтләрән эшкә яллаучы вәкиле (эш бирүче) гамәлгә ашыра.

3. Эшкә яллаучы вәкиле (эш бирүче) авыл жирлеге башлыгы, жирле үзидарә органы житәкчесе булырга мөмкин.

3 статья. Муниципаль хезмәтнең хокукый нигезләре

1. Балтач муниципаль районы Югары Субаш авыл жирлегендә муниципаль хезмәтнең хокукый нигезләрен түбәндәгеләр тәшкил итә: Россия Федерациясе Конституциясе, «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» 2007 елның 2 мартындагы 25-ФЗ номерлы Федераль закон (алга таба - «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль закон) һәм башка федераль законнар, Россия Федерациясенә башка норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы Конституциясе, муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексы, Татарстан Республикасының башка норматив-хокукый актлары, Балтач муниципаль районы Югары Субаш авыл жирлеге Уставы, халык жыйнарында кабул ителгән карарлар, башка муниципаль хокукый актлар һәм әлеге Нигезләмә.

2. Муниципаль хезмәткәрләргә «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт

турында» Федераль законда, Муниципаль хезмэт турында Татарстан Республикасы кодексинда каралган үзенчәлекләре белән хезмәткә кагылышлы законнарның гамәлдә булуы кагыла.

4 статья. Муниципаль хезмәтнең төп принциплары

Муниципаль хезмәтнең төп принциплары булып түбәндәгеләр тора:

- 1) кеше һәм граждан хокукларының һәм ирекләренең өстенлеге;
- 2) Россия Федерациясе дәүләт телен белүче гражданның муниципаль хезмәткә бертигез дәрәжәдә алынулары һәм, женесенә, расасына, милләтенә, чыгышына, мөлкәти һәм вазыйфай хәленә, яшәү урынына, дингә мөнәсәбәтенә, инануларына, ижтимагый берләшмәләрендә торуы-тормавына, шулай ук муниципаль хезмәткәрнең профессиональ һәм эшлекле сыйфатларына бәйле булмаган башка хәлләргә бәйсез рәвештә муниципаль хезмәт узуның бертигез шартлары;
- 3) муниципаль хезмәткәрләрнең һөнәри осталыгы һәм компетентлыгы;
- 4) муниципаль хезмәтнең тотрыклылыгы;
- 5) муниципаль хезмәткәрләр эшчәнлеге турындагы мәгълүматтан файдалана алу;
- 6) ижтимагый берләшмәләр һәм гражданның белән үзара хезмәттәшлек;
- 7) муниципаль хезмәткә карата төп таләпләрнең бердәйлеге, шулай ук муниципаль хезмәт узганда тарихи һәм бүтән жирле традицияләргә исәпкә алу;
- 8) муниципаль хезмәткәрләрнең хокукый һәм социаль якланышы;
- 9) муниципаль хезмәткәрләрнең үз вазыйфай бурычларын үтәмәгән яисә тиешенчә үтәмәгән өчен җаваплылыгы;
- 10) муниципаль хезмәтнең партиягә карамавы.

2 бүлек. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТ ВАЗЫЙФАЛАРЫ

5 статья. Муниципаль хезмәт вазыйфалары

1. Муниципаль хезмәт вазыйфасы - Балтач муниципаль районы Югары Субаш авыл җирлеге Уставы нигезендә төзелә торган жирле үзидарә органында жирле үзидарә органы, муниципаль район сайлау комиссиясе яисә муниципаль вазыйфаны биләүче зат вәкаләтләренең үтәлешен тәмин итү буенча билгеләнгән бурычларны гамәлгә ашыру буенча төзелә торган вазыйфа.

2. Муниципаль хезмәт вазыйфалары Татарстан Республикасы законы белән раслана торган Татарстан Республикасында муниципаль хезмәт вазыйфалары реестры нигезендә муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.

3. Жирле үзидарә органының штат расписаниесен төзегәндә һәм раслаганда, Татарстан Республикасында муниципаль хезмәт вазыйфалары реестрында каралган муниципаль хезмәт вазыйфалары исемнәре кулланыла.

6 статья. Балтач муниципаль районының Югары Субаш авыл җирлегендә муниципаль хезмәт вазыйфалары реестры

1. Балтач муниципаль районы Югары Субаш авыл җирлегендә муниципаль хезмәт вазыйфалары реестры жирле үзидарә органнары, тарихи һәм башка жирле традицияләргә исәпкә алып билгеләнә торган вазыйфаларның төркемнәре һәм функциональ билгеләре буенча муниципаль хезмәт вазыйфалары атамалары исемлегеннән гыйбарәт.

2. Балтач муниципаль районы Югары Субаш авыл жирлегендә муниципаль хезмэт вазыйфалары реестрында муниципаль вазыйфаны биләүче затның вәкаләтләрен үтәүне турыдан-туры тәэмин итү өчен гамәлгә куела торган муниципаль хезмэт вазыйфалары каралырга мөмкин. Муниципаль хезмәтнең мондый вазыйфалары муниципаль хезмәткәрләр тарафыннан күрсәтелгән затның вәкаләтләре чорына хезмэт шартнамәсә төзү юлы белән биләнә.

7 статья. Муниципаль хезмэт вазыйфаларын классификацияләү

1. Муниципаль хезмэт вазыйфалары түбәндәге төркемнәргә бүленә:

- 1) муниципаль хезмәтнең югары вазыйфалары;
- 2) муниципаль хезмәтнең баш вазыйфалары;
- 3) муниципаль хезмәтнең әйдәп баручы вазыйфалары;
- 4) муниципаль хезмәтнең өлкән вазыйфалары ;
- 5) муниципаль хезмәтнең кече вазыйфалары.

2. Татарстан Республикасында муниципаль хезмэт вазыйфалары һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфалары нисбәте дигәндә, муниципаль хезмәтнең һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәтенең тиешле вазыйфаларына куела торган квалификация таләпләренә бәйле рәвештә шушы вазыйфаларның туры килүе аңлашыла.

8 статья. Муниципаль хезмәткәрләренең класс чиннары

1. Класс чиннары муниципаль хезмәткәрләргә бирелә һәм муниципаль хезмәткәрләренең һөнәри әзерлек дәрәжәсенә муниципаль хезмэт вазыйфаларын биләү өчен квалификация таләпләренә туры килүен күрсәтә.

2. Муниципаль хезмәткәрләргә түбәндәге класс чиннары бирелә:

муниципаль хезмәтнең югары вазыйфаларын биләүчеләргә – 1, 2 яисә 3 нче класслы гамәли муниципаль киңәшче;

муниципаль хезмәтнең баш вазыйфаларын биләүчеләргә – 1, 2 яисә 3 нче класслы муниципаль киңәшче;

муниципаль хезмәтнең әйдәп баручы вазыйфаларын биләүчеләргә – 1, 2 яисә 3 нче класслы муниципаль хезмәт киңәшчәсе;

муниципаль хезмәтнең өлкән вазыйфаларын биләүчеләргә – 1, 2 яисә 3 нче класслы муниципаль хезмәт референты;

муниципаль хезмәтнең кече вазыйфаларын биләүчеләргә – 1, 2 яисә 3 нче класслы муниципаль хезмәт секретаре.

3. Муниципаль хезмэт вазыйфаларын югарыда күрсәтелгән төркемнәргә кертү Балтач муниципаль районы Югары Субаш авыл жирлегендә хезмэт вазыйфалары реестры нигезендә гамәлгә ашырыла.

9 статья. Муниципаль хезмәткәрләргә класс чиннарын бирү һәм муниципаль хезмәткәрләрене муниципаль хезмәтнең башка вазыйфаларына күчәргәндә һәм муниципаль хезмәтнең жибәргәндә класс чиннарын саклап калу тәртибе

1. Муниципаль хезмәткәрләргә класс чиннары, моннан алдагы класс чинында булуның билгеләнгән дәвамлылыгын исәпкә алып, муниципаль хезмәт вазыйфалары төркеме чикләрендә биләнә торган муниципаль хезмәт вазыйфасы нигезендә эзлекле рәвештә бирелә.

2. Класс чины башлангыч яисә чираттагы булырга мөмкин.

3. Билгеле бер төркемдәге муниципаль хезмэт вазыйфасына беренче мәртәбә билгеләнеп куела торган муниципаль хезмәткәрләргә 3 нче класслы класс чины бирелә.

3.1. Федераль дәүләт граждан хезмәте класс чинына, дипломатик рангга, хәрби яисә махсус дәрәжәгә, Татарстан Республикасы яисә Россия Федерациясенен башка субъекты дәүләт граждан хезмәтенен класс чинына, муниципаль хезмәтнен квалификация разрядына ия булган граждан муниципаль хезмәткә урнашканда, аңа беренче класс чины муниципаль хезмәт вазыйфалары төркеме чикләрендә ул били торган вазыйфа нигезендә бирелә.

3.2. Муниципаль хезмәткәргә әлеге статьяның 3 өлеше нигезендә класс чины бирү максатларында муниципаль хезмәтнен моңа кадәр билгеләнгән квалификация разрядлары һәм класс чиннары нисбәте, Татарстан Республикасында муниципаль хезмәт вазыйфалары һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфалары нисбәте, Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте класс чиннары һәм федераль дәүләт граждан хезмәте, Россия Федерациясенен башка субъекты дәүләт граждан хезмәте класс чиннары нисбәте, шулай ук федераль дәүләт граждан хезмәте класс чиннары, дипломатик ранглар, хәрби һәм махсус дәрәжәләр нисбәте кулланыла.

3.3. Әгәр, әлеге статьяның 3.2 өлешендә каралган вазыйфаларның, класс чиннарының һәм квалификация разрядларының нисбәтен исәпкә алып, әлеге статьяның 3.1 өлеше нигезендә бирелә торган муниципаль хезмәтнен класс чины муниципаль хезмәткәрнен моңа кадәр булган федераль дәүләт граждан хезмәте класс чиныннан, дипломатик рангыннан, хәрби яисә махсус дәрәжәсеннән, Татарстан Республикасы яисә Россия Федерациясенен башка субъекты дәүләт граждан хезмәте класс чиныннан, муниципаль хезмәтнен квалификация разрядыннан түбәнрәк булса, муниципаль хезмәткәргә аның моңа кадәр булган федераль дәүләт граждан хезмәте класс чиныннан, дипломатик рангыннан, хәрби яисә махсус дәрәжәсеннән, Татарстан Республикасы яисә Россия Федерациясенен башка субъекты дәүләт граждан хезмәте класс чиныннан, муниципаль хезмәтнен квалификация разрядыннан түбәнрәк булмаган, әмма ул били торган муниципаль хезмәт вазыйфасы карый торган муниципаль хезмәт вазыйфалары төркеме чикләрендә 1 нче класслы класс чиныннан югарырак булмаган класс чины бирелә.

3.4. Муниципаль хезмәткәргә алга таба чираттагы класс чины бирелгәндә федераль дәүләт граждан хезмәтенен тиешле класс чинында, дипломатик рангга, хәрби яисә махсус дәрәжәдә, Татарстан Республикасы яисә Россия Федерациясенен башка субъекты дәүләт граждан хезмәте класс чинында, муниципаль хезмәтнен квалификация разрядында булу дәвамлылыгы исәпкә алына.

4. Муниципаль хезмәткәргә 1 нче класс чины сынауны уңышлы тәмамлаганнан соң бирелә, ә сынау билгеләнмәгән булса, муниципаль хезмәткәрне муниципаль хезмәт вазыйфасына билгеләп куйганнан соң өч ай узгач кына бирелә.

5. 2 нче һәм 3 нче класслы муниципаль хезмәт секретареның һәм референтының класс чиннарында булуларының минималь сроклары – бер ел, 2 нче һәм 3 нче класслы муниципаль хезмәт киңәшчесенен һәм муниципаль киңәшченен – ике ел, 2 нче һәм 3 нче класслы гамәли муниципаль киңәшченен бер ел тәшкит итә.

1 нче класслы муниципаль хезмәт секретареның, референтының, киңәшчесенен, муниципаль киңәшченен һәм гамәли муниципаль киңәшченен класс чиннарында булу сроклары билгеләнми. Күрсәтелгән муниципаль хезмәткәрләрнен класс чиннарын күтәрү аларны тиешле төркем муниципаль хезмәтнен югарырак вазыйфаларына күчәргәндә яисә бүләкләү тәртибендә мөмкин.

6. Бирелгән класс чинында булу вакыты ул бирелгән көннән исәпләнә.

6.1. Класс чины бирелү турында карар кабул ителгән көн класс чины бирелгән көн дип санала. Класс чины квалификация имтиханы нәтижеләре буенча бирелгән очракта, муниципаль хезмәткәр квалификация имтиханы биргән көн класс чины бирелгән көн дип санала.

7. Муниципаль хезмәткәргә чираттагы класс чины моннан алдагы класс чинында муниципаль хезмәт узу өчен билгеләнгән срок тәмамлангач, муниципаль хезмәткәр үз хезмәт вазыйфаларын тиешенчә үтәгәндә һәм ул муниципаль хезмәткәргә бирелә торган класс чинына тигез яисә югарырак класс чины каралган муниципаль хезмәт вазыйфасын биләгәндә бирелә.

Чираттагы класс чины дисциплинар жәза алган муниципаль хезмәткәрләргә, шулай ук үзләренә карата хезмәт тикшерүе уздырыла торган яисә жинаять эше кузгатылган муниципаль хезмәткәрләргә бирелми.

8. Муниципаль хезмәттәге аерым казанышлары өчен кызыксындыру чарасы буларак муниципаль хезмәткәргә класс чины түбәндәгечә бирелергә мөмкин:

1) тиешле класс чинында муниципаль хезмәт узу өчен әлеге статьяның 5 өлешендә билгеләнгән срок тәмамланганчы, әмма элек бирелгән класс чинынан алты айдан да элегрәк булмаган вакытта, – муниципаль хезмәт вазыйфаларының бу төркемгә туры килә торган чираттагы класс чинынан югарырак булмаган дәрәжәдә;

2) муниципаль хезмәт вазыйфаларының биләнә торган вазыйфасына карый торган төркем чикләрендә класс чиннары бирелү эзлеклелеген сакламыйча бер дәрәжәгә югарырак – 3 нче класслы класс чины булган муниципаль хезмәткәргә – 1 нче класслы чин, әмма ул тиешле класс чинының 3 нче классында муниципаль хезмәт узу өчен әлеге статьяның 5 өлешендә билгеләнгән сроктан да элегрәк була алмый.

9. Муниципаль хезмәткәрне элек ул биләгән муниципаль хезмәт вазыйфаларының югарырак төркеменә керә торган муниципаль хезмәт вазыйфасына билгеләп куйганда, әгәр әлеге статьяның 5 өлешендә билгеләнгән моннан алдагы класс чинында булу вакыты узган булса, чираттагы класс чины бирелергә мөмкин.

Муниципаль хезмәткәрне элек ул биләгән муниципаль хезмәт вазыйфаларының югарырак төркеменә керә торган муниципаль хезмәт вазыйфасына билгеләп куйганда, күрсәтелгән хезмәткәргә әлеге Нигезләмәнең 71 статьясы нигезендә муниципаль хезмәт вазыйфаларының бу төркеме өчен башлангыч булган класс чины, әгәр бу класс чины муниципаль хезмәткәр ия булган класс чинынан югарырак булса, бирелә. Мондый очракта класс чины эзлеклелекне үтәмичә һәм моннан алдагы класс чинында булу вакытын исәпкә алмыйча бирелә.

10. Аерым бер вәкаләтләр вакытына муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләүче муниципаль хезмәткәрләргә, югары төркем муниципаль хезмәт вазыйфаларына керә торган муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләүче муниципаль хезмәткәрләрдән тыш, класс чиннары квалификация имтиханы нәтижеләре буенча бирелә. Квалификация имтиханы дәүләт граждан хезмәткәрләренә квалификация имтиханы тапшыру өчен билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

11. Муниципаль хезмәткәрләргә класс чиннары жирле үзидарәнә муниципаль берәмлек уставы яисә башка муниципаль хокукый акт белән вәкаләт бирелгән органы һәм (яисә) вазыйфаи заты тарафыннан муниципаль хезмәткәрнең турыдан-туры житәкчесе күрсәтмәсе буенча бирелә.

12. Муниципаль хезмәткәргә класс чины бирелү турындагы күрсәтмәләрне кертү тәртибе һәм аңа кушып бирелә торган документлар исемлеге муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.

13. Муниципаль хезмәткәргә класс чины бирелү турында карар, әлеге статьяның 7 өлешендәге икенче абзацында күрсәтелгән очраклардан тыш, бер айдан да соңга

калмыйча түбэндөгечө кабул ителергә тиеш:

- 1) квалификация имтиханы үткәрелгән көннән;
- 2) класс чины квалификация имтиханыннан башка бирелгәндә – барлык кирәкле документлар белән бергә, класс чины бирелү турында күрсәтмә класс чиннары бирергә вәкаләтле жирле үзидарә органына яисә вазыйфай затка кертелгән көннән.

14. Муниципаль хезмәткәрләрне муниципаль хезмәтнең башка вазыйфаларына күчәргәндә, шулай ук муниципаль хезмәттән жибәрелгәндә муниципаль хезмәткәргә моңа кадәр бирелгән класс чины сакланып кала. Муниципаль хезмәткәрне муниципаль хезмәтнең башка вазыйфасына билгеләп куйганда, аңа моңа кадәр бирелгән класс чины билгеләнгән тәртиптә чираттагы класс чины бирелгәнчә сакланып кала.

15. Муниципаль хезмәткәргә класс чины бирелү турындагы белешмәләр муниципаль хезмәткәрнең шәхси эшнамәсенә һәм хезмәт кенәгәсенә кертелә.

10 статья. Муниципаль хезмәтнең класс чины саклап калу яисә аннан мәхрүм итү

1. Муниципаль хезмәткәр били торган муниципаль хезмәт вазыйфасыннан азат ителгәндә һәм муниципаль хезмәттән жибәрелгәндә (шул исәптән пенсиягә чыкканда), шулай ук яңадан муниципаль хезмәткә урнашканда элек бирелгән класс чины сакланып кала.

2. Муниципаль хезмәткәрне муниципаль хезмәтнең башка вазыйфасына билгеләп куйганда, аның элек бирелгән класс чины билгеләнгән тәртиптә чираттагы класс чины бирелгәнчә сакланып кала.

3. Бирелгән класс чиныннан мәхрүм итү федераль законнар нигезендә суд карары белән башкарылырга мөмкин.

11 статья. Муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен квалификация таләпләре

1. Муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен квалификация таләпләре һөнәри белем дәрәжәсенә, муниципаль хезмәт (дәүләт хезмәте) стажына яисә белгечлек буенча эш стажына, вазыйфай бурычларны үтәү өчен кирәкле һөнәри белемнәргә һәм күнекмәләргә карата куела.

2. Квалификация таләпләре әлегә статьяның 3 өлешендә билгеләнгән муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен үрнәк квалификация таләпләре нигезендә муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.

3. Муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен түбәндәге үрнәк квалификация таләпләре билгеләнә:

1) һөнәри белем дәрәжәсенә: эшчәнлек юнәлешенә туры килә торган югары һөнәри белем булу - вазыйфаларның югары, баш һәм әйдәп баручы төркемнәре өчен; эшчәнлек юнәлешенә туры килә торган урта һөнәри белем булу - вазыйфаларның өлкән һәм кече төркемнәре өчен;

2) муниципаль хезмәт стажына яисә белгечлек, эзерлек юнәлеше буенча эш стажына карата:

муниципаль хезмәтнең югары вазыйфалары буенча – муниципаль хезмәтнең баш һәм әйдәп баручы вазыйфаларында кимендә ике ел стажы яисә белгечлек, эзерлек юнәлеше буенча кимендә дүрт ел эш стажы булу;

муниципаль хезмәтнең баш вазыйфалары буенча – муниципаль хезмәтнең әйдәп баручы һәм өлкән вазыйфаларында кимендә бер ел муниципаль хезмәт стажы яисә белгечлек, әзерлек юнәлеше буенча кимендә ике ел эш стажы булу;

Әйдәп баручы, өлкән һәм кече төркем муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен муниципаль хезмәт стажына яисә белгечлек буенча эш стажына карата квалификация таләпләре билгеләнми.

Муниципаль хезмәт стажын билгеләгәндә шулай ук тиешле вазыйфаи төркемнәрнен дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларында һәм аларга тиңләштерелгән хәрби һәм хокук саклау хезмәте вазыйфаларында эш стажы исәпкә алына. Әлеге өлештә идарә итү эшчәнлегә дигәндә оешма, дәүләт органы, муниципаль орган житәкчесе, житәкче урынбасары вазыйфаларында, шулай ук аларның структур бүлекчәләре житәкчеләре вазыйфаларында эшләү аңлашыла. Контракт буенча билгеләнә торган жирле администрация башлыгы вазыйфасына кандидатларга карата өстәмә таләпләр шулай ук муниципаль берәмлек уставында да билгеләнергә мөмкин.

4. Муниципаль район (шәһәр округы) жирле администрациясенә контракт буенча билгеләнәп куела торган башлыгы вазыйфасына кандидатларга өстәмә таләп итеп кимендә биш ел идарә итү эшчәнлегә тәҗрибәсе булу билгеләнә.

3 бүлек. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТКӘРНЕҢ ХОКУКЫЙ ХӘЛЕ (СТАТУСЫ)

12 Статья. Муниципаль хезмәткәр

1. Жирлек бюджеты акчалары исәбеннән түләнә торган акчалата тулаем хезмәт хакы алып, федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә муниципаль хокукий актлар белән билгеләнгән тәртиптә муниципаль хезмәт вазыйфасы бурычларын башкаручы граждан муниципаль хезмәткәр була.

2. Жирле үзидарә органнары эшчәнлеген техник яктан тәмин итү вазыйфаларын башкаручы затлар муниципаль хезмәт вазыйфасын биләми һәм муниципаль хезмәткәр булмый.

13 статья. Муниципаль хезмәткәрнең төп хокуклары

1. Муниципаль хезмәткәр түбәндәгеләргә хокуклы:

1) муниципаль хезмәтнең үзе били торган вазыйфасы буенча хокукларын һәм бурычларын билгели торган документлар белән, вазыйфаи бурычларын үтәү сыйфатын бәяләү критерийлары һәм хезмәт буенча үсү шартлары белән танышырга;

2) вазыйфаи бурычларны үтәү өчен кирәкле оештыру-техник шартлар белән тәмин ителергә;

3) хезмәт өчен түләүгә һәм хезмәт законнары, муниципаль хезмәт турындагы законнар һәм хезмәт шартнамәсе (контракты) нигезендә башка түләүләргә;

4) эш (хезмәт) вакытының нормаль дэвамлылыгын билгеләүне, ял көннәре һәм эш көннәре булмаган бәйрәм көннәре, шулай ук ел саен түләүле отпусklar бирүне тәмин итә торган ялга;

5) вазыйфаи бурычларын үтәү өчен кирәкле мәгълүматны һәм материалларны билгеләнгән тәртиптә алырга, шулай ук жирле үзидарә органы, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе эшчәнлеген камилләштерү турында тәкдирнәр кертергә;

6) муниципаль хезмәтнең вакантлы вазыйфасын биләүгә конкурста үз инициативасы белән катнашырга;

7) муниципаль хокукый акт нигезендә жирле бюджет акчалары исәбеннән өстәмә һөнәри белем алырга;

8) үзенен шәхси белешмәләренен яклануына;

9) үзенен шәхси эшнамәсендәге барлык материаллар, һөнәри эшчәнлеге турындагы бәяләүләр һәм башка документлар белән аларны шәхси эшнамәсенә керткәнче танышырга, шулай ук шәхси эшнамәсенә үзенен язма аңлатмаларын кушып бирергә;

10) һөнәр берлекләре булдыру хокукын да керттеп, үз хокукларын, социаль-иқтисадый һәм һөнәри мәнфәгатьләрен яклау өчен берләшергә;

11) хезмәт законнары нигезендә индивидуаль хезмәт бәхәсләрен каратуына, муниципаль хезмәттәге үз хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен, аларнын бозылуы турында судка шикаять белдерүне дә керттеп, яклатуына;

12) Россия Федерациясе законнары нигезендә пенсия тәэминатына.

2. Муниципаль хезмәткәр яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә) алдан язмача хәбәр итеп, түләүле бүтән эш башкарырга хокуклы, әгәр дә бу мәнфәгатьләр конфликттын китереп чыгармаса һәм «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законда, муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексында башкасы каралмаган булса.

Мәнфәгатьләр конфликтты дигәндә муниципаль хезмәткәрнен шәхси кызыксынуы аның вазыйфай бурычларын объектив үтәвенә йогынты ясый яисә йогынты ясый ала торган һәм шул ук вакытта муниципаль хезмәткәрнен шәхси кызыксынуы һәм гражданнын, оешмаларнын, жәмгыятьнен, Россия Федерациясенен, Татарстан Республикасынын, муниципаль районнын законлы мәнфәгатьләре арасында каршылык килеп чыгарга яисә килеп чыгарга мөмкин булган, гражданныр, оешмалар, жәмгыять, Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы, муниципаль районнын әлеге законлы мәнфәгатьләренә зыян китерергә сәләтле вазгыять аңлашыла.

Муниципаль хезмәткәрнен шәхси кызыксынуы дигәндә вазыйфай бурычларын үтәгәндә муниципаль хезмәткәрләргә акчалата яисә табигый рәвештә керемнәрне, матди файда рәвешендә турыдан-туры муниципаль хезмәткәр, аның гаиләсе әгъзалары яисә «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законнын 13 статьясындагы 1 өлешенен 5 пунктында күрсәтелгән затлар өчен, «Муниципаль хезмәт турында» Федераль законнын 13 статьясындагы 1 өлешенен 5 пунктында, муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексында күрсәтелгән затлар, шулай ук муниципаль хезмәткәр белән финанс яисә башка йөкләмәләр белән бәйләнгән гражданныр яисә оешмалар өчен керемнәр алу мөмкинлеге аңлашыла.

14 статья. Муниципаль хезмәткәрнен төп бурычлары:

1. Муниципаль түбәндәгеләрне үтәргә тиеш:

1) Россия Федерациясе Конституциясен, федераль конституциячел законнары, федераль законнары, Россия Федерациясенен башка норматив хокукый актларын, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын һәм башка норматив хокукый актларын, муниципаль район уставын һәм бүтән муниципаль хокукый актларын үтәргә һәм аларнын башкарылуын тәэмин итәргә;

2) вазыйфай инструкция нигезендә вазыйфай бурычларын үтәргә;

3) вазыйфай бурычларын үтәгәндә, гражданнын һәм оешмаларнын хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәргә;

4) жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында эчке хезмәт тәртибенең билгеләнгән кагыйдәләрен, вазыйфай инструкцияне, хезмәттәге мәгълүмат белән эшләү тәртибен үтәргә;

5) вазыйфай бурычларын тиешенчә үтәү өчен кирәкле квалификация дәрәжәсен сакларга;

6) дәүләт серен һәм федераль законнар белән саклана торган башка серне тәшкил итүче бөлешмәләрне, шулай ук вазыйфай бурычларын үтәүгә бәйлә рәвештә үзенә мәгълүм булган бөлешмәләрне, шул исәптән гражданның шәхси тормышына һәм сәламәтлегенә, намусына һәм абруена кагылышлы бөлешмәләрне фаш итмәскә;

7) дәүләт һәм муниципаль мөлкәтне, шул исәптән вазыйфай бурычларын үтәү өчен үзенә тапшырылган мөлкәтне сакларга;

8) үзе һәм гайлә әгъзалары турында Россия Федерациясе законнарында каралган бөлешмәләрне, шулай ук салым салу объектлары булып торучы ул алган керемнәр һәм аның милек хокукындагы мөлкәте турында, мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында бөлешмәләрне (алга таба - керемнәр, мөлкәт һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турында бөлешмәләр); билгеләнгән тәртиптә тапшырырга;

9) Россия Федерациясе гражданныннан чыгу турында Россия Федерациясе гражданныннан чыккан көнне яисә чит ил гражданнын алу хакында чит ил гражданнын алган көнне яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә) хәбәр итәргә;

10) «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законда һәм башка федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән чикләүләрне үтәргә, бурычларны башкарырга, тыюларны бозмаска;

11) вазыйфай бурычларын үтәгәндә мәнфәгатьләр конфликтна китерерлек шәхси кызыксынуы турында яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә) хәбәр итәргә һәм мондый конфликтны булдырмау чараларын күрергә.

2. Муниципаль хезмәткәр үзенә хокукка яраксыз рәвештә бирелгән йөкләмәне үтәргә хокуксыз. Муниципаль хезмәткәр фикере буенча тиешле житәкчедән хокукка яраксыз йөкләмә алынганда, муниципаль хезмәткәр, әлегә йөкләмәнең хокукка яраксызлыгын нигезләп, аны үтәгәндә бозылырга мөмкин булган федераль законнарының һәм Россия Федерациясенен бүтән норматив хокукый актларының, Татарстан Республикасы законнарының һәм башка норматив хокукый актларының, муниципаль хокукый актларның нигезләмәләрен күрсәтеп, үзенә йөкләмә биргән житәкчегә язмага нигезләү тапшырырга тиеш. Житәкче әлегә йөкләмәне язмага раслаган очракта, муниципаль хезмәткәр аны үтәүдән баш тартырга тиеш. Хокукка яраксыз йөкләмә үтәлгән очракта, муниципаль хезмәткәр һәм бу йөкләмәне биргән житәкче Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнары нигезендә жаваплы булалар.

Муниципаль хезмәткәрнең коммерциягә карамаган оешма белән (сәяси партия, һөнәр берлеге органы, шул исәптән муниципаль берәмлекнең жирле үзидарә органында, сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән башлангыч һөнәр берлеге оешмасының сайланулы органы белән идарә итүдә катнашудан, башка ижтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативлары, күчемсез мөлкәт милекчеләре ширкәтләре съездында (конференциясендә) яисә гомуми жыелышында катнашудан тыш) идарә итүдә түләүсез нигездә катнашуы Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы муниципаль хезмәте турындагы законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм рәвештә алынган яллаучы вәкиленең рөхсәте белән гамәлгә ашырыла.

15 статья. Керемнәр, чыгымнар, мөлкәт турында һәм мөлкәти характердагы

Йөкләмәләр турында белешмәләр тапшыру

1. Тиешле исемлеккә кертелгән муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләүгә дөгъвачы гражданнар, күрсәтелгән вазыйфаларны биләүче муниципаль хезмәткәрләр яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә) үз керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр тапшырырга тиеш. Күрсәтелгән белешмәләр Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәткәрләренең керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр бирү өчен билгеләнгән тәртиптә, вакытта һәм рәвештә тапшырыла.

1.1. Тиешле исемлеккә кертелгән муниципаль вазыйфаны биләүче муниципаль хезмәткәр Россия Федерациясе дәүләт граждан хезмәткәрләренең керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләргә тапшыру тәртибе һәм рәвеш бунча үзенең чыгымнары, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының чыгымнары хакында белешмәләр тапшырырга тиеш.

1.2. Муниципаль хезмәткәрнең, аның хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының чыгымнары керемнәренә туры килүен контрольдә тоту «Коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрдәгә 273-ФЗ номерлы Федераль законда һәм «Дәүләт вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнары керемнәренә туры килүен контрольдә тоту турында» 2012 елның 3 декабрдәгә 230-ФЗ номерлы Федераль законда, Россия Федерациясе Президентының норматив хокукый актларында, Россия Федерациясе субъектларының башка норматив хокукый актларында, муниципаль хокукый актларда каралган тәртиптә башкарыла.

2. Әлеге статья нигезендә муниципаль хезмәткәр тарафыннан тапшырыла торган керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр, әгәр алар дәүләт серен һәм федераль законнар белән саклана торган башка серне тәшкит итүче белешмәләргә федераль законнар белән кертелмәгән булса, конфиденциаль характердагы белешмәләр булып тора.

3. Муниципаль хезмәткәрнең керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турындагы белешмәләрдән муниципаль хезмәткәрнең, аның хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының түләү сәләтен билгеләү яисә ачыклау өчен, шулай ук турыдан-туры яисә башка рәвештә дини яисә бүтән ижтимагый берләшмәләренә, башка оешмаларның, физик затларның фондларына иганәләр (кертемнәр) жыю өчен файдалану рөхсәт ителми.

4. Муниципаль хезмәткәрнең керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләргә фаш итүдә яисә әлеге белешмәләргә Россия Федерациясе законнарында каралмаган максатларда файдалануда гаепле затлар Россия Федерациясе законнары нигезендә жаваплылыкка тартылалар.

5. Муниципаль хезмәткәрнең үз керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре хакында белешмәләргә тапшыру мәжбүри булып та, аларны тапшырмау яисә белә торып дәрәс булмаган яисә тулы булмаган белешмәләр тапшыру муниципаль хезмәткәрне муниципаль хезмәттән жибәругә китерерлек хокук бозу булып санала.

4 бүлек. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТКӘ УРНАШУ, АНЫ ҮТҮ ҺӘМ ТУКТАТУ ТӘРТИБЕ

16 Статья. Муниципаль хезмәткә урнашу

1. Муниципаль хезмәткә 18 яшькә житкән, Россия Федерациясе дәүләт телен белгән һәм муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль закон, «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законның 13 статьясында күрсәтелгән хәлләр булмаганда, муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен закон, муниципаль хезмәткә бәйле чикләүләр сыйфатындагы хәлләр булмаганда, Муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексы нигезендә билгеләнгән квалификация таләпләренә туры килүче гражданны урнашырга хокуклы.

2. Муниципаль хезмәткә урнашканда, шулай ук аны үткәндә, женесенә, расасына, милләтенә, чыгышына, мөлкәти һәм вазыйфай дәрәжәсенә, яшәү урынына, дингә мөнәсәбәтенә, инануларына, нинди ижтимагый берләшмәдән булуына, шулай ук муниципаль хезмәткәрнең һөнәри һәм эшлекле сыйфатларына бәйле булмаган башка хәлләргә карап, теләсә нинди турыдан-туры яисә бүтән рәвешле чикләүләр яки өстенекләр билгеләү рөхсәт ителми.

3. Гражданны муниципаль хезмәткә урнашканда түбәндәгеләрне тапшыра:

1) муниципаль хезмәткә урнашу һәм муниципаль хезмәт вазыйфасын биләү турында үтенече булган гаризасын;

2) Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләгән рәвеш буенча үз кулы белән тугырылган һәм имзасы салынган анкетасын;

3) паспортын;

4) хезмәт кенәгәсен һәм (яисә) хезмәт эшчәнлегенә турында законнарда билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелгән белешмәләренә, хезмәт шартнамәсе (контракт) беренче тапкыр төзелгән очрактан тыш;

5) беләме турындагы документын;

6) индивидуаль (шәхсиләштерелгән) исәпкә алу системасында теркәлүне раслый торган документын, шул исәптән электрон документ рәвешендә;

7) физик затны Россия Федерациясе территориясендә яшәү урыны буенча салым органында исәпкә кую турындагы таныклыгын;

8) хәрби исәпкә кую документларын – запастагы гражданны һәм хәрби хезмәткә чакырылырга тиешле затлар өчен;

9) муниципаль хезмәткә урнашуга комачауларлык авыруы булмавы турында медицина оешмасы бәяләмәсен;

10) муниципаль хезмәткә урнашу елы алдындагы бер ел эчендә керемнәре турындагы, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре хакындагы белешмәләрен;

11) федераль законнарда, республика законнарында, Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы Президенты указларында һәм Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы Хөкүмәте карарларында каралган башка документларны.

4. Гражданны тарафыннан муниципаль хезмәткә урнашканда Закон нигезендә тапшырылган белешмәләр федераль, республика законнарында билгеләнгән тәртиптә тикшерелгән мөмкин. Аерым муниципаль берәмлекләрдә гражданны тарафыннан муниципаль хезмәткә урнашканда тапшырыла торган белешмәләренә тикшерүгә карата федераль законнар белән өстәмә таләпләр билгеләнергә мөмкин.

5. Әлеге статьяның 4 өлешендә каралган тикшерү барышында гражданны муниципаль хезмәткә урнашуына комачауларлык хәлләр билгеләнгән очракта

3. Аттестация комиссиясе муниципаль хезмэткэрне аттестацияләү нәтижеләре буенча муниципаль хезмэткэрнең үзе били торган муниципаль хезмэт вазыйфасына туры килүе яисә туры килмәве хакында карар чыгара. Аттестация комиссиясе аерым муниципаль хезмэткэрләрне эшләрендә ирешкән уңышлары өчен бүләкләү турында, шул исәптән аларны югарырак вазыйфага билгеләү турында тәкъдимнәр бирергә, ә кирәк чакта аттестацияләнгән муниципаль хезмэткэрләрнең эшчәнлеген яхшырту турында тәкъдимнәр бирергә мөмкин. Аттестация нәтижеләре аттестацияләнгән муниципаль хезмэткэрләргә тавыш бирү йомгаклары ясалганнан соң ук хәбәр ителә. Аттестацияләү материаллары эшкә яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә) тапшырыла.

4. Аттестацияләү нәтижеләре буенча эшкә яллаучы вәкиле (эш бирүче) аерым муниципаль хезмэткэрләрне эшләрендә ирешкән уңышлары өчен бүләкләү турында яисә аттестацияләү көненнән бер айдан да артык булмаган вакытта муниципаль хезмэткэрне аның ризалыгы белән түбәнрәк вазыйфага билгеләү турында карар кабул итә. Аттестацияләү нәтижеләре буенча аттестация комиссиясе аерым муниципаль хезмэткэрләрне өстәмә һөнәри белем алуга жибәрү турында тәкъдимнәр бирергә мөмкин.

5. Муниципаль хезмэткэр түбәнрәк вазыйфага билгеләүгә риза булмаган яисә муниципаль хезмэтнең башка вазыйфасына аның ризалыгы белән күчерү мөмкинлеге булмаган очракта, эшкә яллаучы вәкиле (эш бирүче), аның үзе били торган вазыйфага квалификациясе житәрлек булмау аркасында аттестация нәтижеләре белән расланган туры килмәвенә бәйле рәвештә, аттестацияләү көненнән бер айдан да артык булмаган вакытта аны муниципаль хезмэттән жибәрергә мөмкин. Шушы аттестация нәтижеләре буенча муниципаль хезмэткэрне эшеннән азат итү яисә аны түбәнрәк вазыйфага билгеләү күрсәтелгән вакыт узганнан соң рөхсәт ителми.

6. Муниципаль хезмэткэр аттестация нәтижеләренә суд тәртибендә шикаять белдерү хокукына ия.

19 статья. Муниципаль хезмэткэрнең вазыйфаи инструкциясе

1. Муниципаль хезмэткэрнең һөнәри хезмэт эшчәнлегенә жирле үзидарә органы житәкчәсе яисә муниципаль хокукый акт белән вәкаләт тапшырылган бүтән вазыйфаи зат тарафыннан раслана торган вазыйфаи инструкция нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Муниципаль хезмэткэрнең вазыйфаи инструкциясенә түбәндәгеләр керә:

1) муниципаль хезмэтнең тиешле вазыйфасын биләүче муниципаль хезмэткэргә куела торган белем һәм күнекмәләрнең дәрәжәсенә һәм характерына карата, шулай ук белеменә, муниципаль хезмэт (дәүләт хезмәте) стажына яисә белгечлек буенча эш стажына квалификация таләпләре

2) муниципаль хезмэткэрнең жирле үзидарә органы эшчәнлеген жайга сала торган акт, жирле үзидарә органының структур бүлекчәсе бурычлары һәм функцияләре, муниципаль хезмэтнең шунда биләнә торган вазыйфасының функциональ үзенчәлекләре нигезендә вазыйфаи бурычларын үтәмәгән (тиешенчә үтәмәгән) өчен вазыйфаи бурычлары, хокуклары һәм жаваплылыгы;

3) муниципаль хезмэткэр мөстәкыйль рәвештә идарә итү карарлары һәм бүтән төрле карарлар кабул итәргә хокуклы яисә бурычлы булган мәсьәләләр исемлегенә;

4) муниципаль хезмэткэр норматив хокукый актлар проектларын һәм (яисә) идарә итү карарлары һәм бүтән төрле карарлар проектларын эзерләгәндә катнашырга хокуклы яисә бурычлы булган мәсьәләләр исемлегенә;

5) муниципаль хезмэтнең биләнә торган вазыйфасы буенча карарлар проектлары әзерләү, карау вакытлары һәм процедуралары, аларны килештерү һәм кабул итү тәртибе;

6) муниципаль хезмәткәрнең вазыйфаи бурычларын башкаруына бәйле рәвештә жирле үзидарәнәң шул ук органындагы муниципаль хезмәткәрләр белән, жирле үзидарәнәң башка органнары муниципаль хезмәткәрләре, гражданныр һәм оешмалар белән хезмәттәге үзара мөнәсәбәтләре процедуралары.

3. Вазыйфаи инструкция нигезләмәләре муниципаль хезмәтнең вакантлы вазыйфасын биләүгә конкурс, муниципаль хезмәткәрне аттестацияләү уздырганда, аның һөнәри хезмәт эшчәнлеген планлаштырганда исәпкә алына.

4. Муниципаль хезмәткәрнең вазыйфаи инструкцияне үтәү нәтижәләре муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүгә конкурс уздырганда яисә муниципаль хезмәткәрне кадрлар резервына керткәндә, муниципаль хезмәткәрне аттестацияләү уздырганда яисә бүләкләгән вакытта аның һөнәри хезмәт эшчәнлеген бәяләгәндә исәпкә алына.

20 статья. Муниципаль хезмәткәр белән хезмәт шартнамәсен өзү өчен нигезләр

Муниципаль хезмәткәр белән хезмәт шартнамәсен өзү өчен нигезләр «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль закон, муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексы белән билгеләнә.

5 бүлек. ЭШ (ХЕЗМӘТ) ВАКЫТЫ ҺӘМ ЯЛ ВАКЫТЫ

21 статья. Эш (хезмәт) вакыты

Муниципаль хезмәткәрләрнең эш (хезмәт) вакыты хезмәткә кагылышлы законнар нигезендә жайга салына.

22 статья. Муниципаль хезмәткәрнең отпускы

1. Муниципаль хезмәткәргә, муниципаль хезмәтнең үзе били торган вазыйфасы һәм уртача хезмәт хакын исәпләп чыгару өчен хезмәт законнарында урнаштырылган тәртиптә күләме билгеләнә торган акчалата вазыйфаи тулы кереме сакланган килеш, еллык отпуск бирелә.

2. Муниципаль хезмәткәрнең еллык түләүле отпускын түләүле төп отпуск һәм түләүле өстәмә отпусklar тәшкил итә.

3. Муниципаль хезмәтнең югары һәм баш вазыйфаларын биләүче муниципаль хезмәткәрләргә 35 календарь көн дәвамлылығы белән еллык төп түләүле отпуск бирелә. Муниципаль хезмәт вазыйфаларын башка төркемнәр биләүче муниципаль хезмәткәрләргә 30 календарь көн дәвамлылығы белән еллык төп түләүле отпуск бирелә.

4. Муниципаль хезмәткәргә еллык түләүле өстәмә отпусklar тиешле еллар эшләгән өчен, шулай ук федераль һәм республика законнарында каралган очраklarда бирелә. Муниципаль хезмәткәргә тиешле еллар эшләгән өчен еллык түләүле өстәмә отпускның дәвамлылығы муниципаль хезмәтнең һәр елы өчен бер календарь көн исәбеннән чыгып санала. Еллык түләүле төп отпускның һәм тиешле еллар эшләгән өчен еллык түләүле өстәмә отпускның гомуми дәвамлылығы 40 календарь көннән артмаска тиеш. Нормалаштырылмаган эш көне билгеләнгән муниципаль хезмәткәргә нормалаштырылмаган эш көне өчен өч календарь көн дәвамлылығында еллык түләүле өстәмә отпуск бирелә. Нормалаштырылмаган хезмәт көне өчен еллык

түләүле өстәмә отпуск, шулай ук федераль законда каралган башка очрақларда бирелә торган еллык түләүле өстәмә отпусклар элге өлештә каралган еллык түләүле төп отпускның һәм тиешле еллар эшлэгән өчен еллык түләүле өстәмә отпускның гомуми дәвамлылығына өстәп бирелә.

5. Муниципаль хезмәткәрнең гаризасы буенча еллык түләүле отпуск өлешләр тә бирелергә мөмкин, бу чакта отпускның бер өлеше дәвамлылығы 14 календарь көннән ким булмаска тиеш. Эшкә яллаучы вәкиле (эш бирүче) белән килешеп, муниципаль хезмәткәргә отпуск өлеше бүтән дәвамлылыкта да бирелергә мөмкин.

6. Муниципаль хезмәткәргә аның язма гаризасы буенча эшкә яллаучы вәкиле (эш бирүче) карары белән, акчалата вазыйфай тулы керем сакланмыйча, күп дигәндә бер ел дәвамлылығында отпуск бирелергә мөмкин.

7. Муниципаль хезмәткәргә федераль законнарда каралган очрақларда акчалата вазыйфай тулы керем сакланмыйча гына отпуск бирелә.

6 бүлек. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТКӘРГӘ ХЕЗМӘТЕ ӨЧЕН ТҮЛӘҮ, МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТКӘРГӘ БИРЕЛӘ ТОРГАН ГАРАНТИЯЛӘР, МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТ

23 Статъя. Муниципаль хезмәткәргә хезмәте өчен түләү

1. Муниципаль хезмәткәрнең акчалата вазыйфай тулы кереме муниципаль хезмәткәрнең үзе биләгән муниципаль хезмәт вазыйфасы нигезендә вазыйфай окладыннан (алга таба – вазыйфай оклад), шулай ук айлык һәм башка өстәмә түләүләрдән (алга таба – өстәмә түләүләр) тора.

2. Өстәмә түләүләргә түбәндәгеләр керә:

1) вазыйфай окладка тиешле еллар эшлэгән өчен айлык өстәмә;
2) вазыйфай окладка муниципаль хезмәтнең аерым шартлары өчен айлык өстәмә;

3) аеруча мөһим һәм катлаулы йөкләмәләрне үтәгән өчен премияләр, аларны түләү тәртибе, муниципаль орган бурычларын һәм функцияләрен тәэмин итүне, вазыйфай инструкция үтәлешен исәпкә алып, эшкә яллаучы вәкиле (эш бирүче) тарафыннан билгеләнә;

4) айлык акчалата кызыксындыру;

5) класс чины өчен айлык өстәмә;

6) еллык түләүле отпуск биргәндә бер тапкыр бирелә торган түләү;

7) матди ярдәм.

3. Муниципаль хокукый актлар белән фәннәр кандидатының профильле гыйльми дәрәжәсе, фәннәр докторының гыйльми дәрәжәсе булган муниципаль хезмәткәрләргә профильле гыйльми дәрәжә, Татарстан Республикасының Мактаулы исеме өчен айлык хезмәт хакына айлык өстәмә, шулай ук төп хезмәт бурычларына хокукый актларга һәм хокукый актлар проектларына хокукый экспертиза уздыру, хокукый актлар проектларын эзерләү һәм редакцияләү, юрист яки югары юридик белемле башкаручы буларак аларны визалау булган муниципаль хезмәткәрләргә ай саен түләнгән торган түләү (юридик эш өчен өстәмә түләүләр) билгеләнергә мөмкин.

4. Муниципаль хезмәткәргә дөүләт серен тәшкил итүче белешмәләр белән эшлэгән өчен Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән очрақларда, күләмнәрдә һәм тәртиптә вазыйфай окладка айлык өстәмә түләү билгеләнә.

5. Жирле үзидарә органнары муниципаль хезмәткәргә хезмәт өчен түләү күләмен һәм шартларын мөстәкыйль рәвештә билгели. Вазыйфай оклад күләме, шулай ук айлык һәм бүтән өстәмә түләүләр күләме, аларны түләү тәртибе Россия Федерациясе законнары һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә Район Советы чыгара торган муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.

24 статья. Муниципаль хезмәткәргә бирелә торган гарантияләр

1. Муниципаль хезмәткәргә түбәндәгеләр гарантияләнә:

1) вазыйфай инструкция нигезендә аның вазыйфай бурычларын үтәвен тәмин итәрлек эш шартлары;

2) акчалата вазыйфай тулы керемне вакытында һәм тулы күләмдә алу хокукы;

3) эш (хезмәт) вакытының нормаль дәвамлылыгын билгеләү, ял көннәре һәм эш көннәре булмаган бәйрәм көннәре, шулай ук еллык түләүле отпуск бирү юлы белән тәмин ителә торган ял;

4) муниципаль хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына, шул исәптән муниципаль хезмәткәр пенсиягә чыкканнан соң да, медицина хезмәте күрсәтү;

5) тиешле еллар эшләгән өчен һәм инвалидлыкка бәйле рәвештә пенсия тәминаты, шулай ук, муниципаль хезмәткәр вазыйфай бурычларын үтәгәндә вафат булган очракта, муниципаль хезмәткәрнең гаилә әгъзаларына пенсия тәминаты;

6) вазыйфай бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә муниципаль хезмәткәрнең сәламәтлегенә һәм мөлкәтенә зыян килү очрагына мәжбүри дүләт иминләштерүе;

7) муниципаль хезмәткәр муниципаль хезмәт узган чорда яисә муниципаль хезмәттән киткәннән соң, әмма вазыйфай бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә авырган яисә хезмәткә сәләтен югалткан очракка мәжбүри дүләт социаль иминләштерүе;

8) муниципаль хезмәткәрне һәм аның гаилә әгъзаларын муниципаль хезмәткәрнен вазыйфай бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә көч кулланулардан, янаулардан һәм хокукка каршы башка гамәлләрдән федераль законнарда билгеләнгән очракларда, тәртиптә һәм шартларда яклау.

2. Жирле үзидарә органы бетүгә яисә жирле үзидарә органы хезмәткәрләре штатын кыскартуга бәйле рәвештә муниципаль хезмәткәр белән хезмәт шартнамәсен өзгәндә, муниципаль хезмәткәргә оешма ябылуга яисә оешманың хезмәткәрләр штаты кыскартуга бәйле рәвештә эштән жибәрү очрагында хезмәткәрләр өчен хезмәт законнарында билгеләнгән гарантияләр бирелә.

3. Татарстан Республикасы законнары һәм Балтач муниципаль районы Югары Субаш авыл жирлегә Уставы белән муниципаль хезмәткәрләргә өстәмә гарантияләр бирелергә мөмкин.

25 статья. Муниципаль хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына пенсия тәминаты

1. Муниципаль хезмәткәр пенсия белән тәмин итү өлкәсендә Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнә торган хокукларга тулы күләмдә ия.

2. Хезмәт пенсиясенә тиешле еллар эшләгән өчен айлык өстәмә түләүнең минималь күләме Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән картлык буенча хезмәт пенсиясенә минималь күләмненән түбәнрәк була алмый.

3. Муниципаль хезмәткәр вазыйфай бурычларын башкаруга бәйле рәвештә, шул исәптән муниципаль хезмәттән жибәрелүеннән соң вафат булган очракта, мәрхүмнен гаилә әгъзалары караучысын югалту очрагына федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә пенсия алырга хокуклы.

26 статья. Муниципаль хезмәт стажы

1. Хезмәт стажына (гомуми дәвамлылыгына) түбәндәге урыннарда даими

(штатта) эшлэгән чорлар керә:

1) муниципаль хезмәт вазыйфаларында (муниципаль хезмәтнең муниципаль вазыйфаларында). Шул ук вакытта 2006 елның 1 гыйнварыннан муниципаль хезмәт стажына Татарстан Республикасында жирле үзидарә органнарында Татарстан Республикасында муниципаль хезмәт вазыйфалары реестрында каралган вазыйфаларда;

2) муниципаль вазыйфаларда;

3) Татарстан Республикасы дәүләт вазыйфаларында һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларында, әлеге статьяның 2 өлеше нигезендә Татарстан Республикасы (Татар Автономияле Совет Социалистик Республикасы) дәүләт органнарында башка дәүләт вазыйфаларында;

4) Россия Федерациясе дәүләт вазыйфаларында, федераль дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларында, Россия Федерациясе субъектларының дәүләт вазыйфаларында һәм дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларында, СССР, союздаш һәм автономияле республикалар, яклар (крайлар), өлкәләр, автономияле өлкәләр һәм автономияле округлар дәүләт органнарындагы, даими нигездә халык депутатларының районнар, шәһәрләр, шәһәрләрдәге районнар, поселок һәм авыл халык депутатлары Советлары һәм аларның башкарма комитетларындагы, шул исәптән сайланулы вазыйфаларда, әгәр күрсәтелгән вазыйфаларда эшләү (хезмәт узу) вакыты федераль законнар нигезендә федераль дәүләт граждан хезмәтенен тиешле еллар эшлэгән өчен пенсия алу хокукын бирә торган стажын хисаплаганда исәпкә алынса;

5) хезмәт (хәрби хезмәт) узу хәрби хезмәттә булган, эчке эшләр органнарында, Янгынга каршы дәүләт хезмәтендә, жинаять-үтәтү системасы органнарында хезмәт узган затларга Россия Федерациясе законнары нигезендә тиешле еллар эшлэгән өчен пенсия билгеләү максатында тиешле елларга кертелә торган вазыйфаларда (хәрби вазыйфаларда);

6) федераль салым полициясе органнары, наркотик чараларның һәм психотроп матдәләрнең әйләнешен тикшереп торучу органнары хезмәткәрләренең Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә раслана торган вазыйфалар исемлегенә нигезендә билгеләнә торган вазыйфаларында;

7) Россия Федерациясе таможня органнары хезмәткәрләренең федераль закон нигезендә билгеләнә торган вазыйфаларында;

8) прокурор хезмәткәрләренең федераль закон нигезендә билгеләнә торган вазыйфаларында;

9) һөнәр берлекләре органнарына сайлану (делегат итеп жиберелү) сәбәпле федераль закон нигезендә дәүләт органнарындагы яисә жирле үзидарә органнарындагы вазыйфалардан азат ителгән хезмәткәрләр һөнәр берлекләре органнарында били торган вазыйфаларда, моңа, элекке вазыйфасыннан азат ителеп, дәүләт органында яисә жирле үзидарә органында төзелгән башлангыч һөнәр берлеге оешмасы органына сайланган (делегат итеп жиберелгән) һөнәр берлеге хезмәткәрләре били торган вазыйфалар да керә;

10) түбәндәгеләрдәге житәкчеләр, белгечләр, хезмәткәрләр вазыйфаларында, сайланулы вазыйфаларда:

а) 1991 елның 6 ноябренә кадәр, шул көнне дә кертеп, КПССның үзәк, республика, өлкә һәм район (шәһәр) органнарында, шулай ук райкомнар хокуклары булган предприятиеләрдәге, оешмалардагы парткомнарда;

б) 1990 елның 26 октябренә кадәр, шул көнне дә кертеп, республика һәм жирле һөнәр берлекләре органнары аппаратларында;

11) 2001 елның 1 гыйнварыннан Россия Федерациясе Пенсия фондының Татарстан Республикасы буенча бүлекчәсенә, Россия Федерациясе Пенсия фондының районнардагы һәм шәһәрләрдәге идарәләренәң житәкчеләре, белгечләре вазыйфаларында;

2. Татарстан Республикасы дәүләт вазыйфаларын һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларын, Татарстан Республикасы (Татар АССР) дәүләт органнарында башка дәүләт вазыйфаларын биләү чорлары тиешле еллар эшләгән өчен пенсия билгеләү өчен муниципаль хезмәт стажына түбәндәге тәртиптә кертелә:

1) Татарстан Республикасы дәүләт вазыйфаларының жыелма исемлегендә һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфалары реестрында каралган Татарстан Республикасы дәүләт вазыйфаларында һәм дәүләт хезмәте вазыйфаларында, шулай ук дәүләт органнарында Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфалары реестрына кертелмәгән вазыйфаларда, соңыннан бу вазыйфаларны дәүләт хезмәте вазыйфаларының тиешле исемлегенә керткән очракларда, шушы Реестр расланганнан соң эшләү (хезмәт узу) чорлары;

2) 1995 елның 26 маеннан башлап Татарстан Республикасы дәүләт вазыйфаларының жыелма исемлеге һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфалары реестры расланганчы, Татарстан Республикасы дәүләт хезмәткәрләренәң дәүләт вазыйфалары реестрында каралган вазыйфаларда, шулай ук Татарстан Республикасы дәүләт хезмәткәрләренәң дәүләт вазыйфалары реестрында каралмаган вазыйфаларда, соңыннан бу вазыйфаларны дәүләт вазыйфаларының яисә дәүләт хезмәте вазыйфаларының тиешле исемлегенә керткән очракларда, эшләү (хезмәт узу) чорлары;

3) 1995 елның 26 маена кадәр житәкчеләр, белгечләр, хезмәткәрләр вазыйфаларын, сайланулы вазыйфаларны түбәндәгеләрдә биләү чорлары:

а) Татарстан Республикасы Президенты Аппаратында;

б) Татарстан Республикасы Дәүләт Советында һәм аның Аппаратында, Татарстан Республикасы Дәүләт (парламент) контроле комитетында һәм аның аппаратында;

в) Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетында һәм аның Аппаратында;

г) Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты каршындагы Дәүләт идарәсе органнарында (идарә органнарында) Татарстан Республикасы Президенты тарафыннан билгеләнә торган исемлек буенча;

д) Татарстан Республикасы вәкилләкләрендә;

е) дәүләт хакимиятенәң һәм идарәсенәң жирле органнарында (халык депутатларының район, шәһәр, шәһәрләрдәге район Советларында, районнарның, республика әһәмиятендәге шәһәрләренәң, шәһәрләрдәге районнарның администрацияләрендә) һәм аларның аппаратларында;

ж) Татарстан Республикасы Конституция күзәтчелеге комитетында;

з) Татарстан Республикасы халык депутатларын сайлаулар буенча Үзәк сайлау комиссиясендә;

4) житәкчеләренәң, белгечләренәң, хезмәткәрләренәң вазыйфаларын, сайланулы вазыйфаларны түбәндәгеләрдә биләү чорлары:

а) Татарстан Республикасы Югары Советында (Татар АССР Югары Советында) һәм Татар АССР Югары Советы Президиумында, халык депутатларының район, шәһәр, шәһәрләрдәге район, поселок, авыл Советларында һәм аларның аппаратларында;

б) Татарстан АССР Министрлар Советында (Татар АССР Министрлар Кабинетында) һәм аның аппаратында, халык депутатларының район, шәһәр, шәһәрләрдәге район, поселок, авыл Советларының башкарма комитетларында;

в) Татар АССР Министрлар Советының дәүләт идарәсе органнарында, Татар АССР Министрлар Советы каршындагы дәүләт идарәсе органнарында, Татар АССР министрлыкларында һәм ведомстволарында Татарстан Республикасы Президенты тарафыннан билгеләнә торган исемлек буенча;

3. Тиешле еллар эшләгән өчен пенсия билгеләү өчен муниципаль хезмәт стажына муниципаль хезмәткәрнең әлеге Закон нигезендә өстәмә һөнәри белем алу вакыты, шулай ук федераль законнар нигезендә муниципаль хезмәткәр өчен муниципаль хезмәт вазыйфасы сакланып калган башка чорлар кертелә.

4. Муниципаль хезмәткәрнең муниципаль хезмәт стажы дәүләт граждан хезмәткәре стажына тигезләнә. Муниципаль хезмәт вазыйфаларында эшләү вакыты дәүләт граждан хезмәте стажына кертелә, тиешле елларны эшләгән өчен вазыйфаи окладка ай саен өстәмәләр билгеләү, тиешле елларны эшләгән өчен еллык өстәмә түләүле отпускның давамлылыгын билгеләү һәм яхшы һәм нәтижәле дәүләт граждан хезмәте өчен бүләкләү күләмен билгеләү өче исәпләнә.

27 статья. Муниципаль хезмәт стажын исәпләп чыгару һәм билгеләү тәртибе

1. Муниципаль хезмәт стажын исәпләп чыгару календарь тәртибендә башкарыла. Муниципаль хезмәт стажын исәпләп чыгарганда хезмәт (эш) чорлары бергә кушыла.

2. Билгеләнгән үрнәктәге хезмәт кенәгәсе муниципаль хезмәт стажын раслый торган төп документ була.

3. Муниципаль хезмәт стажын исәпләгәндә хезмәт кенәгәсендә исәпкә алына торган язулар аларны хезмәт кенәгәсенә керткән көнгә гамәлдә булган хезмәт турындагы законнар нигезендә рәсмиләштерелгән булырга тиеш. Хезмәт кенәгәсендә муниципаль хезмәт стажына кертелә торган хезмәт (эш) чорларын раслау өчен нигез итеп алына торган хагалы яисә төгәл булмаган белешмәләр булган очракларда, хезмәт кенәгәсенә федераль законнарда каралган тәртиптә үзгәрешләр кертелә.

Хезмәт кенәгәсендә муниципаль хезмәт стажын раслый торган язулар булмаган очракларда, әлеге стаж шул стажга кертелә торган вазыйфаларда хезмәт (эш) чорларын раслый торган, вазыйфага билгеләп кую һәм аннан азат итү турындагы документларның күчermәләре белән бергә бирелгән белешмәләр нигезендә раслана.

4. Хәрби хезмәт узу, аңа тиңләштерелгән башка хезмәт узу чорлары, шулай ук федераль салым полициясе органнары, таможня органнары хезмәткәрләренә хезмәт узу чорлары хәрби билетлар, хәрби комиссариатларның, хәрби бүлекчәләренә, архив учреждениеләренә белешмәләре, хезмәт кенәгәсендәге язулар, хезмәт узу исемлегендәге язулар белән расланьрга мөмкин.

5. Әлеге «Татарстан Республикасында муниципаль хезмәт турында» Татарстан Республикасы Законының 23 статьясында каралган вазыйфалардагы хезмәт (эш) чорларын раслау өчен кирәк булган очракларда хокукий актларның күчermәләре яисә вазыйфага билгеләп кую яисә вазыйфадан азат итү турында алардан өземтәләр бирелергә мөмкин.

6. Тиешле еллар эшләгән өчен вазыйфаи окладка айлык өстәмә билгеләү, тиешле еллар эшләгән өчен еллык өстәмә түләүле отпускның давамлылыгын, хезмәттә югары унышларга ирешкән өчен кызыксындырулар күләмен билгеләү өчен

муниципаль хезмэт стажы муниципаль хезмэткәр муниципаль хезмэт вазыйфасын били торган жирле үзидарә органының, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясенен муниципаль хезмэт стажын билгеләү комиссиясе карары белән билгеләнә. Күрсәтелгән комиссия жирле үзидарә органының хокукый акты белән төзелә.

Муниципаль хезмэт стажын билгеләү комиссиясе турындагы нигезләмәне жирле үзидарә органы, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе раслый.

7. Тиешле еллар эшләгән өчен пенсия билгеләү максатында муниципаль хезмэт стажы билгеләнгән тәртиптә тапшырылган, муниципаль хезмэт стажын раслый торган документлар нигезендә тиешле еллар эшләгән өчен пенсияләргә билгеләү буенча вәкаләтле орган тарафыннан муниципаль хезмэткәрнең тиешле еллар эшләгән өчен пенсия билгеләүне сораган гаризасы буенча законнар нигезендә билгеләнә.

7 бүлек. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТКӘРНЕ КЫЗЫКСЫНДЫРУ. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТКӘРНЕҢ ДИСЦИПЛИНАР ҖАВАПЛЫЛЫҒЫ

28 Статъя. Муниципаль хезмэткәрне кызыксындыру

1. Муниципаль хезмэткәр үзенең вазыйфаи бурычларын намуслы һәм нәтижәле үтәгән, мактауга лаек булып хезмэт узган, аеруча мөһим һәм катлаулы йөкләмәләргә үтәгән өчен, аңа карата түбәндәге кызыксындыру төрләре кулланылырга мөмкин:

- 1) рәхмәт белдерү;
- 2) бер мәртәбә бирелә торган акчалата кызыксындыру түләү;
- 3) кыйммәтле бүлек белән бүләкләү;
- 4) мактаулы грамота белән яисә жирле үзидарә органнары билгеләгән бүләкләрнең башка төрләргә белән бүләкләү;
- 5) законнар нигезендә дәүләт бүләкләргә белән бүләкләү;
- 6) федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә Балтач муниципаль районы Югары Субаш авыл жирлегенә уставында һәм башка муниципаль хокукый актларда билгеләнгән бүтән кызыксындыру төрләре.

2. Әлеге статъяның 1 өлешендә каралган кызыксындыруларны куллану тәртибе һәм шартлары муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.

29 статъя. Муниципаль хезмэткәрнең дисциплинар җаваплылыгы

1. Муниципаль хезмэткәр дисциплинар гамәл кылган – үзенә йөкләнгән хезмэт бурычларын үз гаебегә белән үтәмәгән яисә тиешенчә үтәмәгән өчен эшкә яллаучы вәкиле (эш бирүче) түбәндәге дисциплинар җәза чараларын куллануырга хокуклы:

- 1) кисәтү;
- 2) шелтә ясау;
- 3) тиешле нигезләр буенча муниципаль хезмәттән азат итү.

2. Дисциплинар гамәл кылган муниципаль хезмэткәр вазыйфаи бурычларны үтәүдән, аның дисциплинар җаваплылыгы турындагы мәсьәлә хәл ителгәнчә, вакытлыча (эмма бер айдан да озагракка түгел) акчалата хезмэт хакы сакланып, читләштерелергә мөмкин. Бу очракта муниципаль хезмэткәрне вазыйфаи бурычларны үтәүдән читләштерү муниципаль хокукый акт нигезендә башкарыла.

3. Дисциплинар җәза бирүләргә куллану һәм кире алу тәртибе, Россия Федерациясенен, Татарстан Республикасының муниципаль хезмэт турындагы,

коррупциягә каршы тору турындагы законнарында каралган очраклардан тыш, хезмәт законнарында билгеләнә.

30 статья. Чикләүләрне һәм тыюларны, мәнфәгатьләр конфликтын булдырмый калу яисә жайга салу турындагы таләпләрне үтәмәгән һәм коррупциягә каршы көрәш максатларында билгеләнгән бурычларны үтәмәгән өчен жәзалар

1. Муниципаль хезмәткәр чикләүләрне һәм тыюларны, мәнфәгатьләр конфликтын булдырмый калу яисә жайга салу турындагы таләпләрне үтәмәгән һәм «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законда, «Коррупциягә каршы көрәш турында» Федераль законда һәм башка федераль законнарда коррупциягә каршы көрәш максатларында куелган бурычларны үтәмәгән өчен түләтүләр муниципаль хезмәткәрләргә коррупциячел хокук бозу турында мәгълүмат кәргән көннән алып алты айдан да соңга калмыйча, муниципаль хезмәткәрнең вакытлыча хезмәткә яраксызлыгы чорларын, аның отпускта булуын исәпкә алмаганда һәм коррупциячел хокук бозу башкарылган көннән соң өч елдан да соңга калмыйча кулланыла. Күрсәтелгән срокларга жинаять эше буенча житештерү вакыты кертелми.

2. Муниципаль хезмәткәр, әлеге Нигезләмәнең 11 һәм 12 статьяларында каралган хокук бозуларны кылган очракларда ышаныч югалтуга бәйле рәвештә, муниципаль хезмәтгән азат ителергә тиеш.

3. Әлеге Нигезләмәнең 11, 12 һәм 26 статьяларында каралган жавапка тартулар эшкә яллаучы вәкиле (эш бирүче) тарафыннан түбәндәгеләр нигезендә кулланыла:

1) тиешле муниципаль органның коррупциячел һәм башка хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе (алга таба – хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе) уздырган тикшерү нәтижәләре турындагы доклад;

2) әгәр тикшерү нәтижәләре турындагы доклад муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәт тәртибенә карата таләпләрне үтәү һәм мәнфәгатьләр конфликтын жайга салу комиссиясенә жиберелсә, комиссия күрсәтмәсе;

2.1) муниципаль хезмәткәрнең ризалыгы белән генә һәм коррупциячел хокук бозуны кылу фактын тануы шарты белән, хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсенен коррупциячел хокук бозу кылыну хакында аны кылуның факттагы хәлләре бәян ителгән доклады һәм муниципаль хезмәткәрнең язмача аңлатмасы (ышанычны югалтуга бәйле рәвештә эштән азат итү рәвешендәге жәза бирелүдән тыш);

3) муниципаль хезмәткәрнең аңлатмалары;

4) башка материаллар.

4. Хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе тикшерү уздыру өчен түбәндәгеләр тарафыннан язма рәвештә бирелгән житәрлек мәгълүмат нигез була:

1) хокук саклау органны, башка дәүләт органны, жирле үзидарә органны һәм аларның вазыйфай затлары;

2) сәяси партияләрнең региональ яисә жирле бүлекчәләре, шулай ук закон нигезендә теркәлгән, сәяси партияләр булмаган региональ ижтимагый берләшмәләр;

3) тиешле муниципаль берәмлектә төзелгән ижтимагый совет;

4) массакүләм мәгълүмат чаралары.

5. Аноним хэбэрлэр хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе тарафыннан тикшерү уздыру өчен нигез була алмый.
6. Хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе, тикшерү уздырганчы, муниципаль хезмәткәрдән язма рәвештә аңлатма алырга тиеш. Әгәр муниципаль хезмәткәр әлегә аңлатманы ике эш көне эчендә бирмәсә, тиешле акт төзелә. Муниципаль хезмәткәр тарафыннан аңлатма бирелмәү тикшерү уздыруга тоткарлык була алмый.
7. Нигезләмәнең 11, 12 һәм 26 статьяларында каралган җавапка тартуларны кулланганда, муниципаль хезмәткәр кылган коррупцион хокук бозуның характеры, аның авырлыгы, аны кылгандагы шартлар, муниципаль хезмәткәрнең башка чикләүләргә һәм тыюларны, мәнфәгатьләр конфликтын булдырмый калу яисә жайга салу турындагы таләпләргә үтәве һәм коррупциягә каршы көрәш максатларында билгеләнгән бурычларны үтәве, шулай ук муниципаль хезмәткәрнең моңа кадәр үз вазыйфаи бурычларын башкару нәтижәләре исәпкә алына.
8. Нигезләмәнең 11, 12 һәм 26 статьяларында каралган түләтүләр, муниципаль хезмәткәрнең вакытлыча хезмәткә яраксызлыгы чорын, аның отпускта булуын, аның нигезле сәбәпләр аркасында хезмәт итүенә башка очракларын, шулай ук хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе тарафыннан тикшерү һәм муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәт тәртибенә таләпләргә үтәү һәм мәнфәгатьләр конфликтын жайга салу буенча комиссия тарафыннан әлегә тикшерү материалларын карау вакытын исәпкә алмаганда, коррупцион хокук бозу очракларын ачыклаган көннән алып бер айдан да соңга калмыйча кулланыла. Бу чакта коррупцион хокук бозу кылынган көннән алып алты айдан да соңга калмыйча түләтү кулланылырга тиеш.
9. Коррупцион хокук бозган очракта муниципаль хезмәткәрне җавапка тарту турындагы актта җавапка тарту өчен нигез буларак 11 статьяның 3 өлеше, 12 статьяның 5 өлеше яисә Нигезләмәнең 26 статьясы күрсәтелә.
10. Хокук бозуны һәм нигезләмәләре бозылган норматив хокукый актлар күрсәтелгән муниципаль хезмәткәргә карата җавапка тарту куллану турындагы яисә муниципаль хезмәткәргә карата мондый җавапка тарту кулланудан нигезләре күрсәтелгән баш тарту турындагы актың күчәрмәсе тиешле акт чыгарылган көннән алып өч эш көне эчендә муниципаль хезмәткәргә расписка белән тапшырыла. Әгәр муниципаль хезмәткәр күрсәтелгән расписканы бирүдән баш тартса, тиешле акт төзелә.
11. Муниципаль хезмәткәр җавапка тартуга карата федераль закон нигезендә шикаять бирә мөмкин.
12. Әгәр җавапка тарту кулланылган көннән бер ел эчендә муниципаль хезмәткәр әлегә Нигезләмәнең 26 статьясындагы 1 өлешенә 1 яисә 2 пункттында каралган дисциплинар җавапка тартылмаса, ул җавапка тартылмаган дип санала.
13. Эшкә яллаучы вәкиле (эш бирүче) муниципаль хезмәткәрдән әлегә Нигезләмәнең 26 статьясындагы 1 өлешенә 1 яисә 2 пункттында каралган дисциплинар җавапка тартуны, ул бирелгән көннән алып бер ел узганчы, үз инициативасы, муниципаль хезмәткәрнең язма гаризасы яисә аның турыдан-туры житәкчесе үтенече буенча кире алырга хокуклы.
14. Муниципаль хезмәткәргә карата ышанычны югалтуга бәйле эштән азат итү рәвешендәге жәзаны куллану турындагы белешмәләр муниципаль хезмәткәр муниципаль хезмәт узган жирле үзидарә органы тарафыннан “Коррупциягә каршы тору турында” 2008 елның 25 декаберендәге 273-ФЗ номерлы Федераль законның 15 статьясында каралган ышанычны югалтуга бәйле рәвештә эштән азат ителгән

затлар реестрына кертелә.

8 бүлек. МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕКТӘ КАДРЛАР ЭШЕ

31 Статья. Муниципаль берәмлектә кадрлар эше

Муниципаль берәмлектә кадрлар эшенә түбәндәгеләр керә:

- 1) муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен кадрлар составын булдыру;
- 2) муниципаль хезмәт турындагы законнарның нигезләмәләрен гамәлгә ашыру турында тәкъдимнәр әзерләү һәм шул тәкъдимнәргә эшкә яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә) кертү;
- 3) муниципаль хезмәткә урнашуга, аны узуга, хезмәт шартнамәсе (контракты) төзүгә, муниципаль хезмәт вазыйфасына билгеләп куюга, биләгән муниципаль хезмәт вазыйфасыннан азат итүгә, муниципаль хезмәткәрнең муниципаль хезмәттән жибәрелүенә һәм пенсиягә чыгуына бәйлә муниципаль хокукый актлар проектларын әзерләүне оештыру һәм тиешле документларны рәсмиләштерү;
- 4) муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәт кенәгәләрен алып бару;
- 5) «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законның 30 статьясында билгеләнгән тәртиптә муниципаль хезмәткәрләрнең шәхси эшнамәләрен алып бару;
- 6) муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәт таныклыklarын рәсмиләштерү һәм тапшыру;
- 7) муниципаль хезмәткә кергәндә граждан тарафыннан бирелә торган шәхси белешмәләргә һәм башка мәгълүматның дөреслеген тикшерүне оештыру, шулай ук дәүләт серен тәшкит итә торган белешмәләрдән файдалануга билгеләнгән рәвештәгә рөхсәтне рәсмиләштерү;
- 12) муниципаль хезмәткәрләрнең керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турындагы белешмәләргә, шулай ук «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законның 13 статьясында һәм башка федераль законнарда билгеләнгән муниципаль хезмәткә бәйлә чикләүләргә үтәлүен тикшерүне оештыру;
- 13) муниципаль хезмәткәргә муниципаль хезмәтнең хокукый һәм башка мәсьәләләргә буенча консультация бирү;
- 14) кадрлар эшенең хезмәт турындагы законнарда һәм әлегә Законда билгеләнә торган башка мәсьәләләргә хәл итү.

32 статья. Муниципаль хезмәткәрнең шәхси белешмәләре

1. Муниципаль хезмәткәрнең шәхси белешмәләре – муниципаль хезмәтнең биләп торган вазыйфасы буенча бурычларны муниципаль хезмәткәрнең үтәвенә бәйлә рәвештә эшкә яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә) кирәкле һәм конкрет муниципаль хезмәткәргә кагылышлы булган мәгълүмат.

2. Муниципаль хезмәткәрнең шәхси белешмәләре шәхси белешмәләргә өлкәсендә Россия Федерациягә законнары нигезендә Россия Федерациягә Хезмәт кодексының 14 бүлегендә каралган үзенчәлекләргә исәпкә алып эшкәртеләргә тиеш.

33 статья. Муниципаль хезмәтнең кадрлар составын булдыруның өстенлекле юнәлешләре

Муниципаль хезмәтнең кадрлар составын булдыруның өстенлекле юнәлешләре түбәндәгеләр була:

- 1) муниципаль хезмэт вазыйфасына югары квалификацияле белгечләрне аларның профессиональ сыйфатларын һәм компетентлыгын исәпкә алып билгеләп кую;
- 2) муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәттә үсүенә ярдәм итү;
- 3) муниципаль хезмәткәрләрнең квалификациясен күтәрү;
- 4) кадрлар резервын булдыру һәм аннан нәтижәле файдалану;
- 5) муниципаль хезмәткәрләрнең эш нәтижәләрен аттестация уздыру юлы белән бәяләү;
- 6) гражданныр муниципаль хезмәткә кергәндә, кадрлар сайлап алуның һәм аны узганда кадрлар белән эшләнүнең заманча технологияләрен куллану.

34 статья. Муниципаль хезмәттә кадрлар резервы

Муниципаль берәмлекләрдә муниципаль хокукый актлар нигезендә муниципаль хезмәтнең вакантлы вазыйфаларын биләү өчен кадрлар резервы булдырылырга мөмкин.

9 бүлек. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТНЕ ФИНАНСЛАУ ҺӘМ АНЫ ҮСТЕРҮ ПРОГРАММАЛАРЫ

35 статья. Муниципаль хезмәтне финанслау

Муниципаль хезмәтне финанслау жирле бюджетлар акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла, моңа муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәте өчен түләү, пенсия тәминаты чыгымнары, федераль законда башкасы билгеләнмәгән булса, муниципаль хезмәткәргә бирелә торган гарантияләренә тәмин итүгә бәйле бүтән чыгымнар керә.

36 статья. Муниципаль хезмәтне үстерү программалары

1. Муниципаль хезмәтне үстерү жирле бюджетлар һәм Татарстан Республикасы бюджеты акчалары исәбеннән финанслана торган муниципаль хезмәтне үстерүнең муниципаль программалары һәм Татарстан Республикасының муниципаль хезмәтне үстерү программалары белән тәмин ителә.

2. Жирле үзидарә органнары, муниципаль районның сайлау комиссияләре һәм муниципаль хезмәткәрләр жирле үзидарәнең аерым органнарында, муниципаль районның сайлау комиссияләрендә эшчәнлек нәтижәлелеген арттыру максатларында, экспериментлар уздырылырга мөмкин. Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән муниципаль хезмәтне үстерү программаларын гамәлгә ашыру барышында экспериментлар уздыру тәртибе, шартлары һәм вакытлары Татарстан Республикасы норматив хокукый актларында һәм муниципаль хокукый актларда билгеләнә.